

25 DE NOVIEMBRE DE 2021

Manifiesto con motivo do Día Internacional da Eliminación da Violencia contra as Mulleres

Hoxe, 25 de novembro de 2021, conmemoramos o Día Internacional da Eliminación da Violencia contra as Mulleres e queremos que todas as accións e todos os actos arredor desta data se estendan a todos os días do ano. A loita por unha vida libre de violencias debe ser diaria.

Non obstante, nun mundo cada vez máis acelerado e cambiante existen estruturas que se resisten a cambiar, como as causas que provocan todos os tipos, formas e ámbitos das violencias machistas. Destas formas de violencia, hai algunhas que evolucionan, outras que xorden e outras que son recoñecidas, tal e como sucedeu a partir da Lei 17/2020, do 22 de decembro, que modifica e amplía a Lei 5/2008, do 24 de abril, do dereito das mulleres a erradicar a violencia machista.

A modificación desta Lei introduce o recoñecemento de novas formas de violencia, tales como:

— A **violencia obstétrica e a vulneración de dereitos sexuais e reprodutivos**, que se define como a violencia que se exerce co obxectivo de impedir ou dificultar o acceso a unha información veraz, necesaria para a toma de decisións autónomas e informadas. Pode afectar os diferentes ámbitos da saúde física e mental, incluíndo a saúde sexual e reprodutiva, e pode impedir ou dificultar ás mulleres tomar decisións sobre as súas prácticas e preferencias sexuais, e sobre a súa reprodución e as condicións nas que se leva a termo.

— A **violencia de segunda orde**, que consiste na violencia física ou psicolóxica, as represalias, as humillacións e a persecución exercidas contra as persoas que apoian as vítimas de violencia machista. Inclúe os actos que impiden a prevención, detección, atención e recuperación das mulleres en situación de violencia machista.

— A **violencia vicaria**, entendida como calquera tipo de violencia exercida contra as fillas e os fillos co fin de provocar dano psicolóxico á nai, polo que, ademais da violencia directa que reciben as fillas e os fillos no contexto da violencia machista, ten a finalidade de facer dano á nai, o que se converte nun atentado contra a maternidade e a infancia.

— A **violencia dixital**, que consiste en todos os actos de violencia machista e misoxinia en liña cometidos, instigados, amplificados ou agravados, en parte ou totalmente, co uso de tecnoloxías da información e da comunicación, plataformas de redes sociais, webs ou foros, correo electrónico e sistemas de mensaxería instantánea e outros medios similares que afecten a dignidade e os dereitos das mulleres. Estes actos causan danos psicolóxicos e mesmo físicos; reforzan estereotipos machistas; danan a dignidade e a reputación; atentan contra a privacidade e a liberdade de obrar da muller; cáusanlle perdas económicas, obstaculizando a súa participación política e a súa liberdade de expresión.

A violencia machista dixital é, á súa vez, un tipo de violencia machista e un novo ámbito. Lamentablemente, é urxente traballar, porque en todas as súas formas goza de grande impunidade. Segundo diferentes estudos, como o que publicou a revista *Pikara Magazine* en 2018 ou o de Amnistía Internacional de 2017, o 76 % das mulleres cambiaron as súas condutas por medo a sufrir ciberacoso e o 26 % decide ignorar esta situación moi probablemente porque o sistema non está dando respostas efectivas que garantan a protección e seguridade que necesitan as mulleres que sofren este tipo de violencia.

Non obstante, non podemos esquecer que as redes sociais tamén son un instrumento de apoio mutuo e de sonoridade, e que poden converterse nunha canle de denuncia e de visibilización de moitas formas de violencia machista. Por iso é necesario potenciar as redes sociais con perspectiva feminista, para que se convertan tamén en instrumentos de concienciación e supervivencia dentro do sistema patriarcal.

A mencionada modificación da Lei tamén recoñece varios ámbitos nos que se produce a violencia machista:

— A **violencia no ámbito da vida política e a esfera pública** das mulleres. Neste caso, a violencia machista prodúcese en espazos da vida pública e política, como as institucións políticas e as administracións públicas, os partidos políticos, os medios de comunicación ou as redes sociais.

— A **violencia no ámbito institucional**, constituída polas accións e omisións das autoridades, o persoal público e os axentes de calquera organismo ou institución pública que teñan por finalidade retrasar, obstaculizar ou impedir o acceso ás políticas públicas e ao exercicio dos dereitos que recoñece esta mesma Lei por asegurar unha vida libre de violencia machista, de acordo aos supostos incluídos na lexislación sectorial aplicable. Por tanto, dispoñemos dun instrumento legal máis para traballar contra este tipo de violencia.

Por último, queremos destacar o impacto e a indignación que nos producen as **violencias sexuais**, as cales nos sacoden intensamente. Dende aquí, hoxe, 25 de novembro, queremos reiterar todo o noso apoio e empatía ás superviventes e o seu medio. Non podemos seguir consentindo que as mulleres vivan con medo, coa liberdade coartada pola ameaza dunhas agresións sexuais que xa deberían estar desterradas dunha sociedade democrática e libre. As violencias sexuais atentan contra o principio de liberdade individual. Neste sentido, a Lei 17/2020 recolle por primeira vez unha definición do concepto de consentimento sexual, que se entende como a vontade expresa, enmarcada na liberdade sexual e na dignidade persoal, que dá paso ao exercicio de prácticas sexuais e a avala. A prestación deste consentimento debe realizarse dende a liberdade e debe permanecer durante toda a práctica sexual. Non existe consentimento se o agresor crea unhas condicións ou se aproveita dun contexto que, directa ou indirectamente, impoña unha práctica sexual sen contar coa vontade da muller.

Pese ao avance na identificación e visibilización de todas as violencias machistas, queda un longo camiño para concienciar a sociedade sobre estas violencias, porque, dentro do abano de reaccións, a negación e a actitude defensiva segue a ser a reacción máis habitual dos homes. Non obstante, hoxe queremos remarcar todas as accións, individuais e comunitarias, que son fundamentais para erradicar as violencias machistas. As accións que constitúen unha fonte de apoio e resiliencia para as superviventes, as que demostran compromiso, implicación, coraxe e ética, e as que acompañan dende a autodeterminación e que fan sentir as superviventes que «non están soas», antes, durante e despois de calquera agresión machista.

É necesario, pois, articular e coordinar as actuacións necesarias contra todos estes tipos de violencias machistas xa existentes, agora xa identificadas e amparadas pola Lei 17/2020, e dotármolos de instrumentos efectivos para combater todas estas violencias; un exemplo é o novo protocolo de abordaxe das violencias machistas en Cataluña, que debe vertebrar os circuitos de actuación, tanto dende as comisións de ámbito local como dende a Comisión Nacional.

Ante todas estas violencias machistas temos un gran reto: actuar de forma estrutural e preventiva e contar con toda a poboación e todos os territorios. Que as mulleres gocen de vidas libres e dignas, en calquera espazo e ámbito, debe ser o eixe de todas as sociedades democráticas e as súas institucións.

Está nas mans de todas as persoas que formamos esta sociedade a dignidade de extinguir o patriarcado e a súa ideoloxía machista. Non podemos esquecer que é necesario activar e conectar o sentimento de responsabilidade nos homes, para que de xeito individual e colectivo sinalen as condutas e actitudes machistas propias

25N — Día Internacional da Eliminación da Violencia contra as Mulleres

e dos seus iguais, e se afasten deles. Hai que desobedecer os mandatos da masculinidade máis tradicional e dominante que se realimenta moi a miúdo nas redes e espazos dixitais, e en todos os ámbitos da sociedade. Necesitamos crear novos referentes para construír miles de masculinidades responsables, libres, igualitarias, diversas, inclusivas e coidadoras.

Só así, tecendo alianzas e complicidades, poderemos construír un tecido comunitario e unha rede de recursos que sexan fonte de saúde e calidade de vida para todas as mulleres e todos os colectivos oprimidos desa sociedade. Necesitamos estender a cultura dos afectos e coidados, necesitamos vínculos seguros, respectuosos e amorosos, en todos os ámbitos das nosas vidas. Como di bell hooks, «considerar o amor como unha acción, máis que un sentimento, para aceptar a responsabilidade de amar», amar dende a liberdade, a igualdade e o respecto.

Por unha vida libre de violencias machistas!

